

Toelichting bij Statenbrief d.d. 27 mei 2008 inzake voortgang Pyramide van Austerlitz

Bij besluit van 5 februari 2006 hebben provinciale staten besloten € 1.273.300,- beschikbaar te stellen voor de afronding van de restauratie van de Pyramide. De verantwoordelijkheid voor dit project ligt bij de Stichting Pyramide van Austerlitz die wordt bijgestaan door dhr. Lugtmeijer, oud-directeur van Het Utrechts Landschap in de functie van projectleider.

De restauratie van de Pyramide nadert zijn voltooiing en zal op 19 juni a.s. officieel worden geopend. De vraag is nu aan de orde hoe het beheer van dit monument en van het bezoekerscentrum nadien gestalte moet krijgen.

Alvorens daar nader op in te gaan zal eerst een overzicht worden gegeven van de vorderingen die tot nu toe zijn gemaakt.

1. Voortgang projecten

▪ *De hellingen*

Het herstel van de hellingen is in 2007 begonnen en zal in fasen in 2008 worden voortgezet. GS hebben hiervoor € 210.035,- beschikbaar gesteld. De Stichting verwacht dat in de loop van de zomer van 2008 dit project voorlopig tot afronding zal komen. De Pyramide heeft dan weer een scherp omlijnd trapprofiel dat (in verband met het onderhoud) bestand is tegen betreding en dat een groen aanzien zal hebben. Omdat het uitgangspunt is dat de Pyramide een 'levend' monument is, wordt er rekening mee gehouden dat reparaties van de hellingen altijd nodig kunnen zijn. Hiervoor hebben de staten in 2007 een reserve beschikbaar gesteld van in totaal € 238.000,-.

▪ *Trap en bordes*

De tijdens de eerste restauratie geplaatste betonnen trap is als gevolg van bewegingen vanuit de Pyramide gebroken en daarmee onbruikbaar geworden. De nieuwe stalen trap heeft een andere constructie en is beter bestand tegen bewegingen vanuit de Pyramide. GS hebben hiervoor € 173.197,- beschikbaar gesteld.

De Stichting verwacht dat de trap in juni a.s. gereed zal zijn. Het bordes bovenop de Pyramide krijgt een lichte constructie en is rondom voorzien van een balustrade. Ook het bordes is in juni gereed.

De Pyramide wordt dan voor het publiek opengesteld.

▪ *Koetshuis*

De renovatie van het koetshuis is voltooid. In het koetshuis is het bezoekerscentrum ondergebracht. GS hebben hiervoor € 174.335,- beschikbaar gesteld.

▪ *Rechtzetten en funderen van de toren.*

Hoewel de toren enigszins scheef staat, wordt het voornamelijk niet verantwoord geacht daar nu verandering in te brengen. Het heien in de Pyramide kan leiden tot de nodige instabiliteit van het geheel. Overigens wordt de stand van de toren regelmatig gemonitord. Het voor de toren gereserveerde bedrag van € 119.000,- zal daarom voorlopig niet voor dit doel worden aangewend.

Zaken die hierna nog moeten worden opgepakt zijn:

- Herinrichting Marmontplein; dit is de open ruimte tussen het koetshuis en de speeltuin/uitspanning. Het moet de centrale ruimte worden, waar de bezoeker aankomt en kan kiezen voor het bezoekerscentrum, de speeltuin/uitspanning of de wandeling naar de Pyramide.
- De toegang van en naar de provinciale weg N224; de in- en uitritten moeten worden verbeterd en de weg zal op termijn voorzien gaan worden van bebording en voorsorteerstroken.
- De toegang tot de Pyramide; in verband met de begeleiding van het publiek zullen hekken, tourniquets etc. geplaatst moeten worden. Een en ander houdt verband met de wijze van inning van de toegangsgelden.
- Afwerking en inrichting van het bezoekerscentrum.
- Herinrichting parkeeraccommodatie.

In de raming die destijds aan provinciale staten is voorgelegd, waren deze onderdelen niet opgenomen. Voortschrijdend inzicht heeft ertoe geleid dat deze onderdelen, die vooral gericht zijn op een optimale toegankelijkheid van Pyramide en omgeving en daarmee vallen binnen de doelstellingen van het budget, alsnog in uitvoering moeten worden genomen.

Het bestuur is verzocht een nadere raming hieromtrent voor te leggen. Uitgangspunt is dat deze extra kosten passen binnen het beschikbare budget.

2. Beheer en onderhoud/exploitatie van Bezoekerscentrum en Pyramide

Het gehele gebied van Pyramide, Bezoekerscentrum en Uitspanning is eigendom van het Landgoed Den Treek Henschoten.

Afgezien van het bosbouwkundig onderhoud van het gebied vindt er vanuit recreatief oogpunt weinig beheer plaats. Het onderhoud van de Pyramide is evenmin geregeld.

Uitgangspunt is dat de Stichting Pyramide van Austerlitz de eindverantwoordelijke is voor de Pyramide met het bezoekerscentrum 'De Franse Tijd'. De Stichting beschikt echter niet over eigen financiële middelen, noch over een eigen apparaat c.q. personeel en is daarom volledig afhankelijk van anderen.

De Stichting is daarom voornemens een organisatie in te schakelen die over de specifieke expertise beschikt om het bezoekerscentrum en de Pyramide te beheren en te exploiteren.

In principe zal het bezoekerscentrum voldoende inkomsten moeten genereren om hieruit de exploitatie te bekostigen. Met Landschap Erfgoed Utrecht en het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug worden hierover gesprekken gevoerd

Voor de coördinatie en aansturing van beheer en onderhoud zal de stichting zich blijvend moeten laten bijstaan door een parttime projectleider.

Met het oog op een betrouwbare exploitatie die recht zal doen aan kwaliteit van bezoekerscentrum en Pyramide zijn de volgende maatregelen in beeld.

a. Businessplan

In 2007 hebben de staten met de beschikbaarstelling van het restauratiebudget impliciet ingestemd met het concept 'De Franse tijd'.

De Franse Tijd staat voor de periode 1795-1813, toen Nederland werd overheerst door Frankrijk.

De Franse overheersing heeft geleid tot een groot aantal staatkundige en sociaal culturele veranderingen die tot op de dag van vandaag nog waarneembaar zijn. De Pyramide is een icoon uit deze tijd.

Op deze wijze heeft de Pyramide in de presentatie een sterk cultuurhistorisch draagvlak gekregen. Het bezoekerscentrum zal het centrum van 'De Franse Tijd' worden; de historische betekenis van de Pyramide zal hierin een plaats krijgen. Door middel van multimediale exposities en mondelinge toelichting moet de bezoeker duidelijk worden gemaakt, waar de Pyramide van Austerlitz voor staat. De exploitatie van dit centrum zal geheel door vrijwilligers worden gedaan. De verwachting is dat de betekenis van dit onderwerp zoveel uitstraling zal hebben dat voldoende vrijwilligers gevonden kunnen worden die bereid zijn hier veel energie in te steken. Het begeleiden van het bezoek bij het beklimmen van de Pyramide, het runnen van het centrum, het verzorgen van de inhoudelijke presentaties, het maken van lesbrieven voor het onderwijs behoren allemaal tot de taken van de vrijwilligers.

Essentiële voorwaarde is dat er professionele aansturing is onder verantwoordelijkheid van het Stichtingsbestuur.

De Pyramide en het bezoekerscentrum 'De Franse Tijd' zullen tevens een bron van inkomsten moeten zijn voor het beheer. De verkoop van arrangementen, toegangsgelden, merchandising, organiseren van evenementen, etc. staan daar op termijn borg voor.

Omdat aan de opzet en aanpak van het bezoekerscentrum de Franse Tijd veel aspecten zitten, is het gewenst dat er een businessplan komt, waarin wordt duidelijk gemaakt:

- Wat de taken van de vrijwilligers zijn;
- De taken van de projectleider t.o.v. de vrijwilligers en de verdeling van de verantwoordelijkheden;
- Waarborgen voor continuïteit;
- Wat en hoe de inhoudelijke presentatie in het bezoekerscentrum zal zijn;
- Hoe de exploitatie georganiseerd gaat worden;
- Een kosten/baten analyse;
- De inbedding van het bezoekerscentrum in het gehele project;
- De relatie van het bezoekerscentrum met de Uitspanning;
- De relatie met andere bezoekerscentra/musea in de provincie.

De vrijwilligers georganiseerd in de Commissie 'De Franse Tijd' hebben al een belangrijke aanzet voor dit businessplan gegeven.

Het plan wordt opgesteld door een extern bureau onder verantwoordelijkheid van het Stichtingsbestuur. De kosten van dit plan komen ten laste komen van het door de staten beschikbaar gestelde restauratiebudget.

Op basis van dit businessplan kunnen de voorgenomen maatregelen verder worden geconcretiseerd.

b. Om het onderhoud van de Pyramide, de publieksbegeleiding, het toezicht en de exploitatie van het bezoekerscentrum veilig te stellen zal de provincie financieel gezien een overgangssituatie moeten creëren. Daarvoor is het nodig dat naar verwachting de eerste drie jaar er een jaarlijks (garantie)bedrag beschikbaar is. Binnen deze periode kan de Stichting de noodzakelijke inkomstenbronnen operationeel maken.

c. De Stichting beschikt niet over het budget dat noodzakelijk is voor het aanstellen van een projectleider (ca 2 dagen per week). Tot op heden heeft de provincie de kosten van de projectleider vergoed. Het is echter de bedoeling dat dit bedrag ten laste gaat komen van de exploitatie, zij het dat dit de eerste jaren nog niet zal lukken en dat daarom een overgangperiode noodzakelijk zal zijn. Uit het genoemde businessplan zal moeten blijken in hoeverre de provincie voorlopig nog de helpende hand zal moeten bieden.

Deze maatregelen zijn besproken met het bestuur van de Stichting.

Zodra het businessplan gereed is, zullen nadere voorstellen worden gedaan.